

Biodiversiteitsplan 2020-2030 voor de UGent

1. Kader en uitgangspunten

Zorgen voor biodiversiteit: een belangrijke uitdaging!

Het recente *Global assessment* rapport van IPBES (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services 2019) stelt dat de huidige schaal en snelheid van biodiversiteitsverlies een even sterke bedreiging vormen voor het welzijn van de mens als de klimaatverandering. UGent iredoctor Johan Rockström duidde beide ook al aan als domeinen waarop 'Planetary Boundaries' overschreden zijn. In zijn *Global Risks Report 2019* erkent het Wereld Economisch Forum dat biodiversiteitsverlies ernstige risico's inhoudt. De Eurobarometer 2018-19 toont aan dat twee derde van de Europese burgers ook daadwerkelijk bezorgd is over de achteruitgang van biodiversiteit. En het Europees Milieuagentschap stelt in zijn outlook 2020 dat Europa niet op de gewenste koers zit om biodiversiteitsverlies een halt toe te roepen. In Vlaanderen bevestigen de 'Natuurindicatoren 2018' een algemene trend van achteruitgang van biodiversiteit; steeds meer soorten en leefgebieden zijn bedreigd in hun voortbestaan. Volgens het recente rapport van het Panel voor Klimaat en Duurzaamheid moet de ambitie op vlak van beschermde natuur vele malen hoger liggen dan vandaag: ons land zou de ambitie moeten hebben te streven naar 25% ruimte voor beschermde natuur. Op meerdere niveaus klinkt er dus een oproep om biodiversiteit hoog op agenda's te plaatsen.

Biodiversiteit heeft niet alleen een intrinsieke waarde en dus legitimiteit van bestaan en behoud. Ze is tegelijk de basis voor het functioneren van ecosystemen en staat zo in voor het leveren van essentiële diensten aan mens en maatschappij. Voedselvoorziening, zuiver water en propere lucht, gewasbestuiving, plaagbeheersing en natuurlijke materialen als hout zijn sprekende voorbeelden van deze zogenaamde 'ecosysteemdiensten'. Maar evengoed bieden natuurlijke ecosystemen bijzonder veel potentieel voor bescherming tegen overstromingen en voor de aanpak van klimaatverandering (adaptatie en mitigatie). En uiteraard vormen ze een zeer rijke bron voor menselijk welzijn, door tal van mogelijkheden op vlak van recreatie, toerisme en (psychische) gezondheid.

Biodiversiteit is niet enkel een zaak van natuurreservaten en van open, landelijke gebieden, ze heeft ook in een stedelijke context een bijzonder betekenisvolle plaats. Of beter: die plaats kan ze hebben, als we daar werk van maken. Dan kan het gaan over een breed spectrum tussen 'gras in plaats van beton' enerzijds en 'parels van topnatuur' te midden van de stad anderzijds

Al het bovenstaande illustreert dat zorg voor groen en biodiversiteit essentieel deel zou moeten uitmaken van elke organisatie die zijn verantwoordelijkheid wil opnemen voor een meer duurzame samenleving.

UGent en biodiversiteit: stand van zaken vandaag

In 2019 heeft de UGent zowat 250 hectare terrein in gebruik. Daarvan is ongeveer een kwart verhard, de rest bestaat uit gras, bos, struweel, water en landbouwgrond. Een deel van deze terreinen heeft al een grote natuurwaarde en is wettelijk beschermd. Het Aelmoeseneiebos van campus Gontrode behoort tot een speciale beschermingszone van het Europese Natura 2000 netwerk en een deel van de campus Proeftuinstraat wordt beschouwd als waardevol bos¹. De soortenrijke graslanden op campus Sterre, een groenzone van campus UZ en een deel van de

¹ Stedelijk RUP groenas 4: <https://stad.gent/nl/wonen-verbouwen/gemeentelijke-rups-en-bpas/bekijk-de-geldende-plannen/deelgebied-9-gent-centrum/160-rup-groenas-4-bovenschelde>

campus Tweekerken zijn opgenomen in het voorontwerp voor het Ruimtelijk Uitvoeringsplan Groen² van de Stad Gent. Dit plan zal in de toekomst bescherming waarborgen. Verschillende andere groenzones, zoals de Plantentuin en stukken van campus Sterre bevatten volgens de Biologische Waarderingskaart van het INBO³ waardevolle tot zeer waardevolle natuurelementen. Dit zijn belangrijke randvoorwaarden bij een verbod op vegetatiewijziging of een erkenning als natuurgebied.

Op een aantal van deze terreinen zijn al stappen gezet in de richting van meer natuurvriendelijk beheer; de groendienst van de UGent zet in toenemende mate in op ecologisch groenbeheer. Zo worden verschillende zones extensiever gemaaid, er kwamen bloemenweides bij en men ging geregeld in op vragen van personeel en studenten om kleine groenelementen te voorzien: een vlindertuin, bloembollen in een gazon, een moestuin, bijenkasten op het dak, plantenbakken op een stenen koer, een parking-make-over,... In Melle werd een klimaatbos aangeplant van 2,5 ha op een stuk landbouwgrond van de Proefhoeve. De UGent ondertekende ook de 'Green Deal Bedrijven en Biodiversiteit', en engageerde zich daarmee om groene projecten op te starten.

Vandaag wordt op een aantal campussen, ook samen met studenten, gewerkt aan groeninventarissen. Dit is bv. het geval op de campussen Ledeganck, Sterre, Gontrode en Coupure.

Daartegenover staat dat nieuwbouwprojecten, zoals de nieuwe homes op campus Sterre en Farmacie of de nieuwbouw op de campus Proeftuin, in open groene ruimte zullen geplaatst worden. Daarbij dreigt een deel van de bestaande en soms erg waardevolle natuur op die plekken te moeten wijken.

UGent en biodiversiteit: een uitdaging voor morgen

In het hierboven geschetste kader en vanuit de bezorgdheid en het engagement van een aantal UGent experts-academici, groeide het voorliggende biodiversiteitsplan. Dit plan draagt de ambitie om in de komende jaren de oppervlakte groen op de UGent-campussen te vergroten én om de biodiversiteit ervan te verhogen.

De UGent draagt immers als grote grondeigenaar een verantwoordelijkheid en kan met een visionair beleid op vlak van groen en biodiversiteit een verschil maken. Onze universiteit kan tonen hoe er met biodiversiteit, al dan niet in een stedelijke context, kan omgegaan worden en zou op die manier een belangrijke voorbeeldfunctie vervullen, naar haar studenten en personeel toe, maar evenzeer naar de hele maatschappij.

Bovendien zorgt groen voor meer aantrekkelijke campussen voor studenten, personeel en bezoekers/passanten. De voorbije twintig jaar werd in de wetenschappelijke literatuur overweldigend bewijs geleverd dat groen positieve effecten heeft op de gezondheid en het welbevinden van mensen. Zicht op groen reduceert stress, verhoogt de aandacht en verbetert de gemoedstoestand. Bovendien zet groen aan tot bewegen.

Het is de ambitie van de UGent om klimaatneutraal te zijn tegen 2050. De roep - niet in het minst van onze eigen academici die zich hiervoor op wetenschappelijke feiten baseren - om deze doelstelling op veel kortere termijn te realiseren, klinkt steeds luider. En het is duidelijk dat om de ambitie waar te maken, alle beleidsdomeinen dienen geactiveerd. Ook het groenbeleid. Dit is niet alleen omwille van de potentie voor koolstofopslag (klimaatmitigatie), maar ook omdat groenelementen een heel belangrijke buffer kunnen vormen tegen de effecten van klimaatverandering (klimaatadaptatie). Daarbij denkt men bijvoorbeeld aan meer frequente wateroverlast, droogte en stedelijke hitte-eilanden, waarvoor '*nature based solutions*' oplossingen bieden.

² <https://stad.gent/nl/wonen-verbouwen/gemeentelijke-rups-en-bpas/plannen-procedure/rup-169-groen>

³ <https://www.inbo.be/nl/belang>

2. Doelstelling

De UGent behoudt en versterkt het groen en de biodiversiteit op terreinen waar ze verantwoordelijk voor is. Daarbij realiseert ze vooruitgang in zowel de kwantiteit als de kwaliteit, op campus- en op instellingsniveau en gebruikt dus een 'net gain' (nettowinst) aan groen en biodiversiteit als uitgangspunt.

Dit betekent dat de UGent:

- het aanwezige groen en biodiversiteit op haar terreinen behoudt;
- werkt aan een uitbreiding en kwaliteitsverhoging van het groen op haar campussen;
- groen en biodiversiteit als een volwaardige leidraad gebruikt bij beleidsbeslissingen.

Begripshantering van 'groen' en 'biodiversiteit'

Onder groen begrijpen we hier alle oppervlakte met vegetatie. Het is dus een hoeveelheid groene ruimte, onafhankelijk van de kwaliteit ervan, en reikt van soortenarme gazons tot structuurrijk goed ontwikkeld bos.

Onder biodiversiteit verstaan we de variabiliteit onder levende organismen en de ecosystemen waar ze deel van uitmaken; dit omvat mede de diversiteit binnen soorten, tussen soorten en van ecosystemen.

De doelstelling van dit plan is vooruitgang te boeken langsheen de twee assen die gevormd worden door groen en biodiversiteit: meer groen met meer biodiversiteit.

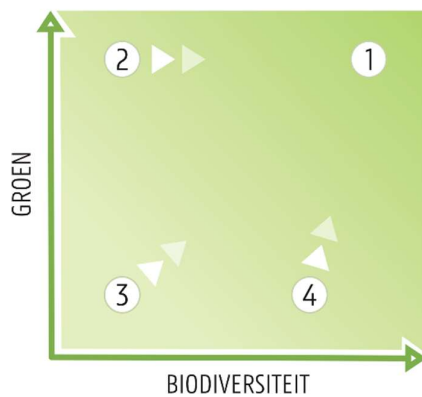


Fig. 1: Positionering van individuele gebieden, percelen of campussen langsheen twee assen: groen ('oppervlakte met vegetatie') en biodiversiteit (biologische 'kwaliteit'). Dit plan heeft de ambitie om campussen in de richting van meer en kwaliteitsvoller groen te verschuiven (groene pijlen). Enkele voorbeelden ter illustratie: (1) groot en biodivers gebied zoals het Aelmoeseneiebos Gontrode, (2) Campus Zwijnaarde met (voorlopig nog) een behoorlijke oppervlakte groen die echter een lage kwaliteit heeft, (3) site met nagenoeg geen groen en biodiversiteit zoals Campus Aula, (4) relatief kleine maar erg biodiverse percelen zoals op Campus Sterre.

3. Strategisch kader

Om met concrete doelstellingen en acties het biodiversiteitsplan te realiseren, worden vijf strategische pijlers naar voor geschoven:

1. aangepaste inrichting en beheer van groen en biodiversiteit op de campussen;
2. integratie en verankering van groen en biodiversiteit in beleidsbeslissingen over ontwikkelingsprojecten;
3. meten en opvolgen;
4. communicatie en betrokkenheid;
5. inzetten van UGent-expertise via een werkgroep biodiversiteit.

In wat volgt beschrijven we de 5 pijlers en we geven ze toepassing in een reeks acties. Deze actielijst is een eerste aanzet. We gaan er van uit dat het verder aanvullen en verfijnen ervan deel uit maakt van de dynamiek die ontstaat op basis van het voorliggende plan en dat sowieso 'en cours de route' bijkomende initiatieven naar boven zullen komen.

3.1. Pijler 1: Aangepaste inrichting en beheer van groen en biodiversiteit op de campussen

Het doel van dit Biodiversiteitsplan is om het aanwezige groen en de aanwezige biodiversiteit op de campussen te behouden, te versterken en uit te breiden. Op een aantal plaatsen zal daarvoor het beheer aangepast moeten worden of zullen ontwikkelingsmaatregelen genomen moeten worden.

In eerste instantie is een **inventarisatie** nodig van wat er op dit moment aanwezig is (zie ook pijler 3): waar bevinden zich waardevolle groenelementen, waar is er potentie voor groen en hoge biodiversiteit, waar kan kwaliteit van het aanwezige groen verhoogd worden door aangepast beheer of door ontwikkelingsmaatregelen?

Op basis van de inventarisatie worden aangepaste beheermaatregelen voorgesteld. Deze kunnen uitgeschreven worden in **beheerplannen**. Die plannen tonen waar men naartoe wil met het groen en de biodiversiteit op een bepaalde site en geven weer welke functie en welk beheer men voor ogen heeft voor elke terreineenheid.

De groendienst van de UGent zet nu al in toenemende mate in op ecologisch groenbeheer: graslanden en bermen worden nutriëntenarm gehouden door maaien en afvoeren, inheemse boomsoorten werden aangeplant, steeds meer percelen worden extensiever beheerd, ... Meer uitgewerkte groenbeheerplannen zullen het voor het groenonderhoud eenvoudiger maken om het beheer correct, op een structurele manier en (kosten)efficiënt uit te voeren. Belangrijk hierbij is dat het beheer de aanwezige biodiversiteit minimaal behoudt en uiteraard liefst versterkt en verder ontwikkelt.

Daarnaast kunnen een aantal **specifieke beheermaatregelen** belangrijke resultaten opleveren op vlak van groen en biodiversiteit. Deze kunnen vaak uitgevoerd worden aan een beperkte meerkost of soms zelfs tegen een lagere kost dan het huidige gangbare beheer. Het kan gaan over o.a.:

- het beperken van de oppervlakte gazon en het omzetten van weinig gebruikt gazon in extensief beheerd grasland;
- specifiek maaibeheer van gazons (sinusmaaien, gefaseerd maaien);
- het aanplanten van (bij voorkeur streekeigen) plantensoorten in functie van het aantrekken van de daarvan afhankelijke fauna;
- hergebruik van snoeihout in takkenwallen;
- het zorgen voor gelaagdheid bij ontwerp van groenzones;
- het creëren van nestgelegenheid en overwinteringsplaats voor insecten;
- het omvormen van bestaande 'siervijvers' naar meer ecologische vijvers.

Actie 1.	Opstellen van beheerplannen per campus of per type groenvorm (of in combinatie), met medewerking van studenten en personeel (zie ook pijler 4)
	<i>Nodig: werkuren, engagement van (interne) experts</i>
Actie 2.	Maken van een toolbox van nieuwe/alternatieve vormen van groenbeheer ten bate van biodiversiteit; gerichte toepassing van de tools/beheersvormen.
	<i>Nodig: kennis (reeds deels aanwezig), engagement van (interne) experts en groenbeheerder, werkuren</i>

Via inventarisatie kunnen locaties geïdentificeerd worden die actueel een lage biodiversiteit herbergen, maar wel veel potentie hebben voor de **ontwikkeling van biodivers groen**. Dit zijn bijvoorbeeld terreinen met een geschikte abiotiek (bv. een nutriëntenarme bodem) waar via inzaaien of aangepast beheer de biodiversiteit verhoogd kan worden. Verdere ontwikkeling kan bovendien ook op plekken waar infrastructuurwerken gebeuren voor ontharding, voor infiltratie van regenwater, voor klimaatadaptatie,... Een aantal eerste concrete maatregelen die kunnen zorgen voor meer en duurzamer groen op de campussen zijn o.m.:

- het ontharden van overbodige infrastructuur (bv. parkings campus Sterre, Proeftuin, Gontrode, Farmacie, ...);
- het vrijmaken van parking door auto's gericht te sturen naar (ondergrondse) parkeergarages, om zo vrijgekomen maaiveldparkings te kunnen ontharden (bv. Muinkschelde, campus Coupure, Rectoraat,...);
- het beperken tot een minimum van aandeel verharding bij omgevingsaanleg nieuwbouw, pleinen, binnentuinen,... (bv. UFO, home Bertha, S11,...);
- het voorzien van kleine groenelementen, zoals bomen, groengevels, groendaken, groenslingers,... Hiervoor worden geregeld suggesties gedaan door studenten en personeel.

Actie 3.	Ontwikkeling van bijkomend groen en biodiversiteit op de campussen: inzaaien, beplanten met bomen/bossen, afgraven, nutriëntenrijke bodems verarmen, corridors maken, ontharden, groene gevels ontwikkelen, ...
	<i>Nodig: kennis (reeds deels aanwezig), engagement van (interne) experts, eventueel budgetten voor aanleg</i>

3.2 Pijler 2: Integratie en verankering van groen en biodiversiteit in beleidsbeslissingen over ontwikkelingsprojecten

Parallel aan het verhogen van de oppervlakte groen en de biodiversiteit (zie ook pijler 1), moet de impact van concrete (infrastructuur)ontwikkelingsprojecten op bestaand groen en aanwezige biodiversiteit zo sterk mogelijk beperkt worden. De UGent hanteert daarom een **mitigatiehiërarchie**⁴ voor groen- en biodiversiteitsimpact in beleidsbeslissingen rond concrete dossiers om deze ambitie waar te maken.

Onder mitigatie begrijpt men alle maatregelen die tot doel hebben de impact van ontwikkelingsprojecten op groen en biodiversiteit te beperken. Aan deze principes en bijhorende maatregelen kan men onderling prioriteiten toekennen door ze ten opzichte van elkaar in een hiërarchie te plaatsen, waarbij eerst maximaal getracht wordt maatregelen te nemen uit een hogere categorie vooraleer finaal voor minder gewenste opties te kiezen. Het is een gevestigd instrument in de 'good practices' in het kader van milieuwetgeving en -acties. De opeenvolgende stappen in de hiërarchie zijn de volgende (zie fig. 2):

1. **Vermijden** (*avoidance*): Maatregelen die impact hebben worden simpelweg vermeden door doordachte ruimtelijke inplanting van ontwikkelingsprojecten. Er wordt bijvoorbeeld steeds voorkeur gegeven aan het bebouwen van wat nu al verhard is i.p.v. groen aan te snijden. Grote stukken groen met veel biodiversiteit zijn onherstelbaar en dus stopt voor die stukken de hiërarchie meteen hier, bij avoidance. Kennis van de huidige waarde is dus belangrijk (zie ook pijler 3).
2. **Minimaliseren** (*minimisation*): De oppervlakte, intensiteit en duur van de impact tijdens de werken van een project worden beperkt, voor zover ze niet vermeden kunnen worden. Het gaat

⁴ Bull et al., 2016. Seeking convergence on the key concepts in 'no net loss' policy. *J. Appl. Ecol.* 53, 1686–1693.
Maron et al., 2016. Taming a wicked problem: resolving controversies in biodiversity offsetting. *BioScience* 66, 489–498.

hierbij bijvoorbeeld om de werfinrichting die buiten de oppervlakte van de uiteindelijke gebouwde infrastructuur valt, zoals aanrijroutes en opslag van (afbraak)materialen. Dit moet op het niveau van een bestek uitgewerkt worden.

3. **Herstellen (restoration):** De negatieve impact op groen en biodiversiteit die niet vermeden of geminimaliseerd kon worden, wordt hersteld binnen de voetafdruk van het ontwikkelingsproject zelf. Maatregelen richten zich op het herstellen van de pre-impact samenstelling, structuur, en functioneren van het groen. Dit vraagt dus ook kennis van de staat van het groen vóór start van de werken.
4. **Compensatie (offset):** Er worden maatregelen genomen om te compenseren voor de residuele negatieve impact op groen en biodiversiteit. Deze stap komt dus uitdrukkelijk **pas ná maximaal inzetten op stappen 1 – 3**. Het is een laatste redmiddel. Finale doelstelling is een *no net loss* van groen en biodiversiteit te realiseren. Waar mogelijk gebeurt compensatie op dezelfde campus, indien nodig elders. Voorbeelden zijn het opwaarderen of herstellen van gedegradeerde stukken groen of het creëren van extra groen, zoals via ontharding.

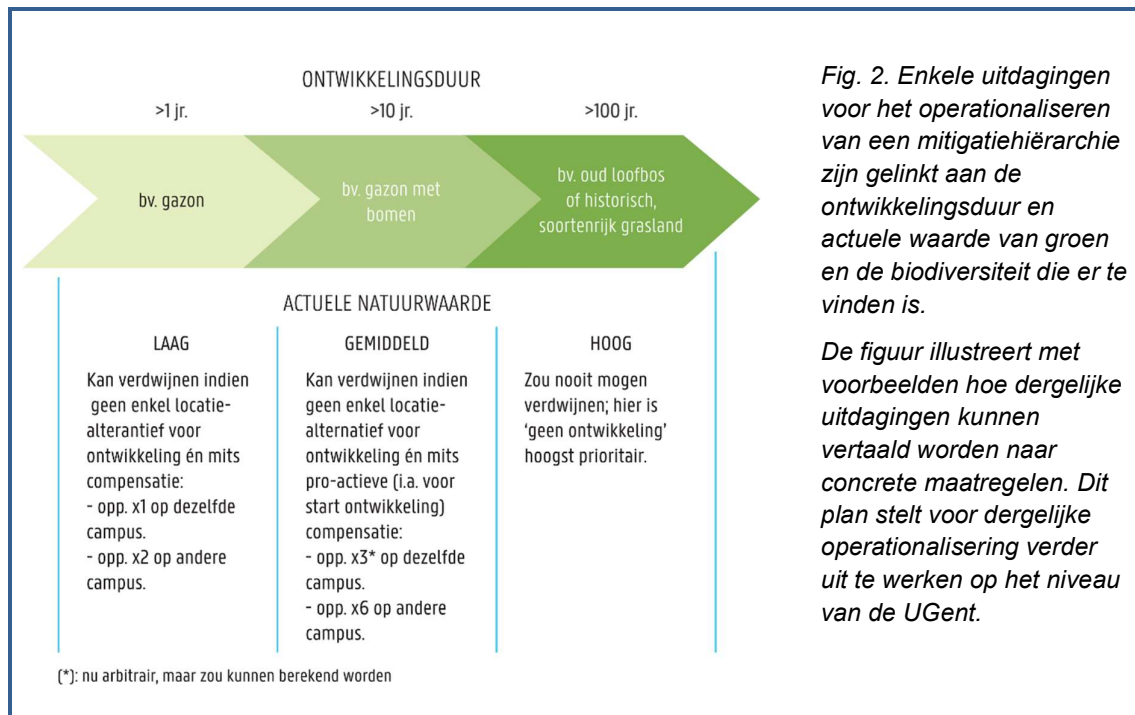


Fig. 2. Enkele uitdagingen voor het operationaliseren van een mitigatiehiërarchie zijn gelinkt aan de ontwikkelingsduur en actuele waarde van groen en de biodiversiteit die er te vinden is.

De figuur illustreert met voorbeelden hoe dergelijke uitdagingen kunnen vertaald worden naar concrete maatregelen. Dit plan stelt voor dergelijke operationalisering verder uit te werken op het niveau van de UGent.

Een mitigatiehiërarchie vraagt duidelijke afspraken en oplossingen voor een aantal theoretische en praktische **uitdagingen**. Uitdagingen omvatten o.a.:

- **Additionaliteit:** Maatregelen die genomen worden in het kader van concrete ontwikkelingsprojecten komen bovenop de ambitie rond meer groen en meer biodiversiteit. Met andere woorden, compensatie kan niet gebruikt worden om de ambities uit pijler 1 waar te maken. De ontwikkeling van een nieuw stuk groen in het kader van vergroening kan niet ook nog eens als compensatie dienen, omdat het niet voor een netto toename in groen en biodiversiteit zou zorgen. **Pijler 1 en 2 staan dus uitdrukkelijk los van elkaar.**
- **Naleving en monitoring:** Er is structurele opvolging nodig om te verzekeren dat afspraken rond minimaliseren, herstellen en compenseren nagekomen worden. Dit vraagt bijvoorbeeld ook om bindende bepalingen in bestekken.
- **Equivalentie:** De compensatie moet gelijkwaardig groen (oppervlakte en biodiversiteit) opleveren in vergelijking met de verliezen die veroorzaakt werden door het ontwikkelingsproject. Hiervoor kunnen o.a. wetenschappelijk onderbouwde indicatoren ontwikkeld worden.

- **Vervangbaarheid:** Er moet rekening gehouden worden met de mate waarin bepaalde vormen van groen of biodiversiteit kunnen ingewisseld worden voor alternatieven. Een oud loofbos is per definitie onvervangbaar, maar is het aanvaardbaar om een gazon dat moet verdwijnen te vervangen door een jonge aanplant met bomen? Dergelijke vraag kan bijvoorbeeld met onderbouwde waarderingsmethoden bekeken worden.
- **Tijdsvenster:** Herstel en/of compensatie gebeuren binnen een aanvaardbare periode. Deze periode zal afhangen van het type ecosysteem. Terwijl in een aantal gevallen een kruidenrijk grasland op enkele jaren kan al gerealiseerd kan worden, heeft bos al vaak een aantal decennia nodig om een optimale status te bereiken. Dit criterium is onder andere belangrijk om te vermijden dat herstel- en compensatiemaatregelen ver vooruit geschoven worden en accumuleren. Openstaande “groen- en biodiversiteitsschulden” zijn dus te vermijden.

Om bovenstaande principes en uitdagingen verder te operationaliseren en te vertalen naar UGent-beleid (zie fig. 2), worden alvast volgende concrete acties voorgesteld:

Actie 4.	Operationeel maken van de mitigatiehiërarchie (fig. 2) in een <i>hands-on</i> instrument ter ondersteuning van beslissingen. Hiervoor bestaan voorbeelden die m.b.v. academische UGent-expertise kunnen vertaald worden naar een werkbare UGent-versie.
	<i>Nodig: werkuren, kennis van (interne) experts</i>
Actie 5.	Integratie van een 'biodiversiteitscheck' in de planningsfase van het bouwproces dat de toepassing van de <i>hands-on tool</i> , groencompensatie en <i>net gain</i> moet verzekeren. Deze biodiversiteitscheck kan gebeuren door de werkgroep biodiversiteit (zie pijler 5, actie 19).
	<i>Nodig: werkuren</i>
Actie 6.	Opmaak van een procedure voor het herstel van impact op groen en biodiversiteit tijdens werkzaamheden: vooraf overleg, impact beperken en herstellen.
	<i>Nodig: werkuren, kennis van (interne) experts</i>

3.3. Pijler 3: Meten en opvolgen

Er is nood aan een grondige inventaris van wat er vandaag aanwezig is op vlak van groen en biodiversiteit op de campussen van UGent. Dit is nodig als leidraad voor bepaalde beslissingen naar behoud en beheer toe, maar ook om de evolutie van groen en biodiversiteit in de toekomst te evalueren. Om deze uitgangssituatie vast te leggen moet niet van nul begonnen worden. De Stad Gent heeft een eigen Biologische Waarderingskaart (BWK) opgemaakt voor de groenstructuren in de stad. Ook de campussen in Gent hebben hierdoor een basis voor de kwantificatie van de biodiversiteit. Voor enkele sites zijn bovendien extra gegevens over de biodiversiteit voorhanden dankzij eerdere inventarisaties. Interessant is om naast planten, ook andere organismen zoals insecten, zwammen, mossen, vogels en zoogdieren in rekening te brengen.

De inventarisatie laat ons toe de biodiversiteitswaarde per campus te beoordelen, waarna specifieke doelstellingen kunnen geformuleerd worden (bv. elke vijf jaar meten en er moet x% vooruitgang zijn).

Volgende concrete maatregelen wordt voorgesteld:

Actie 7.	Grondige inventarisatie van aanwezige groen en biodiversiteit per campus.
	<i>Nodig: werkuren, samen met groendienst Stad Gent, academici en studenten (zowel bij intra-curriculum (activerend leren!) als bij extra-curriculum activiteiten); per campus een biodiversiteitscoördinator/aanspreekpunt</i>

Actie 8.	Op basis van een verfijning van de BWK en bijkomende inventarisaties (zie actie 7) wordt een meetmethode voor biodiversiteit uitgewerkt, zodat de evolutie kan opgevolgd worden. Hierbij zou kunnen gewerkt worden met een schaal van 0-10 (bv. 0 = parking, tot 10 = biologisch zeer waardevol).
	<i>Nodig: werkuren, samen met groendienst Stad Gent, academici en studenten</i>

3.4. Pijler 4: Betrokkenheid en communicatie

Betrokkenheid

Dit biodiversiteitsplan ontstond vanuit een constructief engagement van UGent-ers en kreeg verder vorm in de participatieve context van 'Transitie UGent'. De verdere uitrol en realisatie van dit plan in concrete acties moet ook gebeuren in een sterk co-creatieve mindset, waarbij maximaal ingezet wordt op actieve betrokkenheid van bestuurders, academici, beleidsmedewerkers, technici, studenten,... én externe partners, zoals Stad Gent, middenveldorganisaties, buurtbewoners,... Sociale cohesie, community-gevoel en mede--eigenaarschap staan centraal bij wat we willen bereiken: samen plannen, samen planten, samen tuinieren, samen onderhouden, samen plukken, samen verpozen, samen bedenken, samen realiseren. Verschillende reeds uitgevoerde groenprojecten kwamen er overigens op initiatief van geëngageerde personeelsleden en studenten: een vlindertuin, bloembollen in een gazon, een moestuin, bijenkasten op het dak, plantenbakken op een stenen koer, een parking-make-over,... Groen en biodiversiteit brengen mensen bijeen. Op dit elan willen we verder gaan. Met een breed engagement kunnen een aantal zaken ook gerealiseerd worden zonder dat ze veel hoeven te kosten. Zo kan onder meer de 'living lab'-filosofie van de Stadsacademie worden toegepast en kunnen studenten via masterproefateliers of binnen vakken inventarisaties maken, meetmethodes verfijnen, plannen voorstellen,...

Volgende concrete maatregelen worden voorgesteld:

Actie 9.	Mee-maken van groenplannen door beleidsmedewerkers, studenten en docenten, binnen en buiten bestaande leertrajecten.
	<i>Nodig: werkuren, engagement, kennis van (interne) experts</i>
Actie 10.	Docenten enthousiasmeren om planning, aanleg en monitoring van groen te initiëren, binnen en buiten de bestaande leertrajecten (bv. practica op eigen terreinen, casestudies uitwerken). Groen- en biodiversiteitsinitiatieven kunnen deel uitmaken van onderwijs in het algemeen, en van trajecten van 'activerend leren' in het bijzonder.
	<i>Nodig: werkuren, engagement</i>
Actie 11.	Samenwerkingen opzetten met externe partners (Stad Gent, Natuurpunt Gent, GMF,...) voor inventarisatie en beheer van de biodiversiteit op onze campussen.
	<i>Nodig: werkuren</i>
Actie 12.	Studenten en medewerkers betrekken bij de effectieve aanleg en het onderhoud van plekken met meer biodiversiteit; hen stimuleren om kleinschalige groenprojecten voor te stellen en uit te werken (extra bomen, extra bloemen, pop-up-tuinen op verharding, groenslingers, gevelgroen,...); wedstrijden en pols organiseren.
	<i>Nodig: werkuren</i>
Actie 13.	Groenzones op UGent-campussen openstellen voor zachte recreatie, zeker in buurten waar openbaar groen schaars is (bv. loop piste op campus Sterre,

	zitbanken en picknicktafels), waarbij uiteraard rekening gehouden wordt met de draagkracht van de aanwezige groenelementen.
	<i>Nodig: werkuren, eventuele kosten van inrichting</i>
Actie 14.	Kaders en ruimte creëren waarin eigen, bottom-up initiatieven kunnen gerealiseerd worden. Actief stimuleren van personeel en studenten om voorstellen te lanceren om hun campus te vergroenen met kleine groenelementen en hiermee zelf aan de slag te gaan.
	<i>Nodig: werkuren</i>

Communicatie

Nog lang niet alle UGent-ers zijn zich bewust van het belang van biodiversiteit; of ze begrijpen niet waarom bepaalde vormen van beheer worden doorgevoerd, of ze weten niet wat de waarde is van specifieke biotopen en de bijhorende biodiversiteit. Een specifieke opdracht ligt dan ook in het versterken van deze kennis en bewustzijn bij het bredere UGent-publiek. Gerichte communicatie (met een herkenbare, wervende stijl) zal op die manier ook cruciaal zijn om de verhoopde betrokkenheid bij (en daardoor de effectieve realisatie van) het biodiversiteitsplan te verwezenlijken.

Volgende concrete maatregelen worden voorgesteld:

Actie 15.	Regelmatige communicatie over de biodiversiteit op UGent-sites via nieuwsbrieven, sociale media,... (bv. "bijenorchissen op campus Diergeneeskunde in bloei", "nieuwe paddenstoelsoort op de Sterre", "zeldzame vogelsoort in Aelmoesenijenbos", foto's van klimaatbos in herfstkleuren, organisatie van een biodiversiteitswandeling over de middag op een campus...).
	<i>Nodig: werkuren, aanspreekpunt per campus en bij communicatie-medewerkers</i>
Actie 16.	Aantrekkelijke communicatie in situ: daar waar actie ondernomen wordt om biodiversiteit en groen te behouden of te vergroten, wordt dit zichtbaar gemaakt en verduidelijkt met infoborden. Er wordt meegegeven waarom dit belangrijk is voor werknemers en studenten.
	<i>Nodig: werkuren, kosten infoborden</i>
Actie 17.	Jaarlijkse rapportering van de vooruitgang op vlak van biodiversiteit (integratie in duurzaamheidsverslag).
	<i>Nodig: werkuren</i>
Actie 18.	Communicatie naar en betrokkenheid met omgeving campussen (bewoners, scholen,...).
	<i>Nodig: werkuren</i>

3.5. Pijler 5: Interne expertise

Binnen UGent is ontzettend veel expertise aanwezig over biodiversiteit en groen(beheer). Deze expertise wordt echter onvoldoende benut bij groen en biodiversiteitsbeleid- en beheer op de UGent-terreinen. Dit gebeurt nu op een ad hoc basis of vrijwillig, zoals bv. binnen de denktank Transitie UGent. Een werkgroep biodiversiteit die deze experts samenbrengt met beleidsmedewerkers en het UGent-bestuur, kan fungeren als een adviserend orgaan en volgende taken op zich nemen:

- evalueren van voorstellen van groendienst, faculteiten, personeel en studenten inzake inrichting en beheer van groen en biodiversiteit en deze toetsen aan het UGent Biodiversiteitsplan (zie o.a. pijler 1);
- eigen voorstellen formuleren inzake inrichting en beheer van en communicatie over groen en biodiversiteit;
- advies uitbrengen over beleidsbeslissingen binnen UGent die een impact hebben op biodiversiteit en groen (zie o.a. pijler 2);
- opvolgen van de voortgang van het biodiversiteitsplan.

Actie 19.	Oprichten en operationaliseren van een werkgroep biodiversiteit
	<i>Nodig: werkuren, inzet van interne experts</i>